

2023

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE

VASA STADS
REVISIONSNÄMND

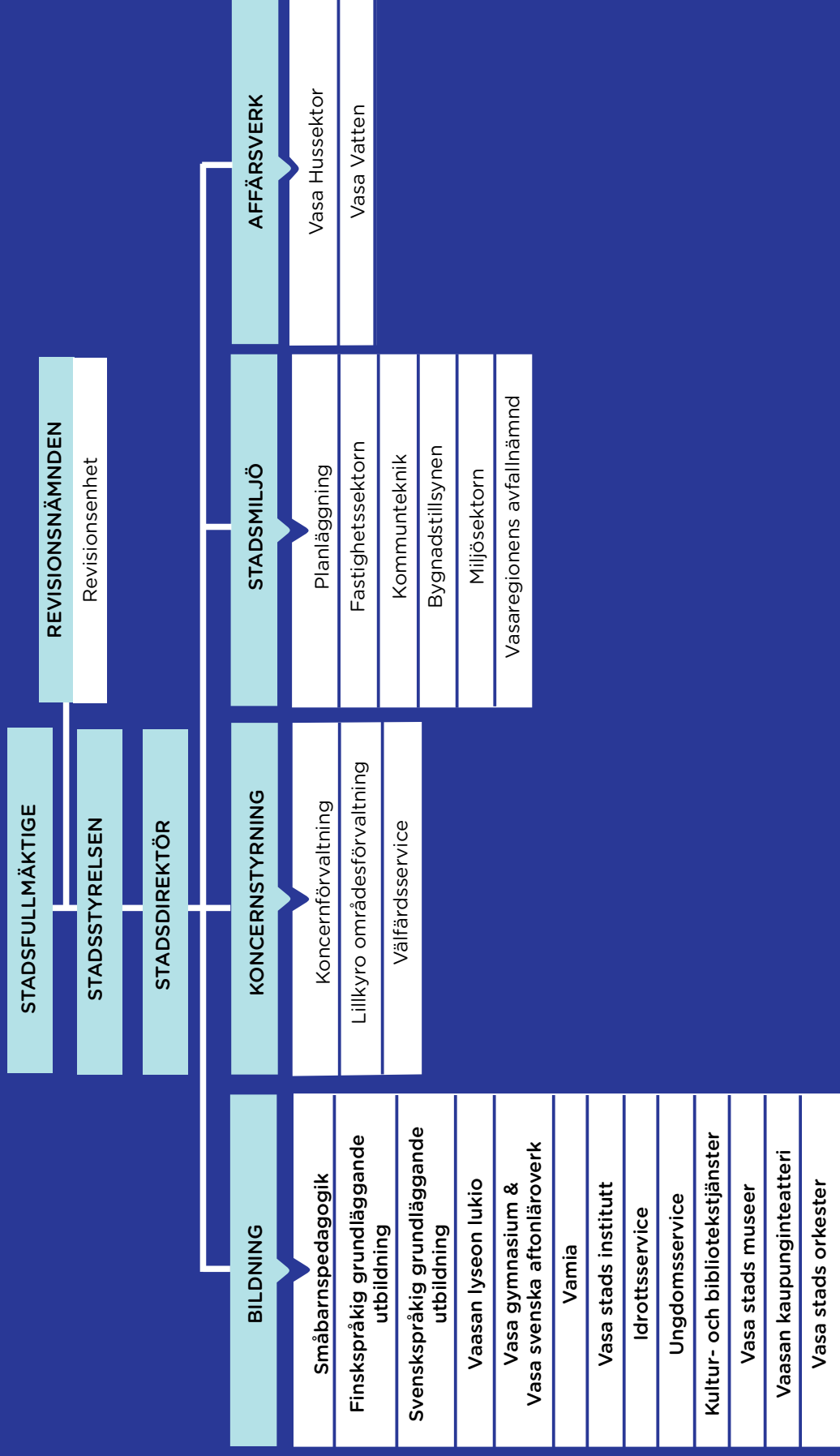
V A S A .

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Ordförandens spalt	5
2. Revisionsnämndens verksamhetsplanering och verksamhetssätt	7
2.1 Utvärderingsverksamhet	7
2.2. Revisionsnämnden	7
3. Strategiöversikt	8
4. Utvärdering av strategiska målhelheter	11
4.1 Befolkningstillväxt och attraktivitet	11
4.2 Klimatneutrala Vasa 202X och Kommuntekniken	14
5. Vasa stads service som riktas till invånare	16
5.1 Kultur- och bibliotekstjänster	16
5.2 Ungdomsservicen	19
5.3 Idrottsservicen	22
6. Kunnig personal och utmärkt arbetstagarerfarenhet	25
7. Vasa stadskoncern, investeringar och ekonomi	27
7.1 Utvärdering av koncernstyrningen	27
7.2 Utvärdering av stadens investeringsprogram	30
7.3 Stadens och stadskoncernens ekonomiska situation	33

Vasa stads organisation

Revisionsnämndens
ordförande
Heimo Hokkanen

RISKERNA KAN FÖRVERKLIGAS

I Vasa stads olika förvaltningar har man redan i flera års tid gjort kartläggningar av riskhantering. Syftet har varit att upptäcka och hantera kommande risker i förväg. Riskerna kan gälla ekonomiska situationer eller personriskerna. För revisionsnämndens del har vi i flera års tid följt upp de risker som är förknippade med verksamheten inom vår enhet.

Små förvaltningsenheter fungerar på gränsen till vad som går med de personalresurser man har, så som revisionsenheten i Vasa stad. Den externa revisionen omfattar en mängd olika saker som måste skötas lagstadgat. Som bekant, upplevde vår stads revisionsenhet att en personrisk verkligen förverkligades under år 2023. Anledningen till att jag tar upp saken är att situationen kan ställa till verkliga problem i skötseln av uppgifterna för en sådan här separat enhet, som inte står under den operativa ledningen.

När revisionsdirektören bytte jobb fanns det bara en person kvar hos oss som kunde sköta utvärderings- och revisionssekreteraryuppgifterna. Samtidigt påbörjades rekryteringen för att få en ny direktör till enheten. Rekryteringen drog ut på tiden och vi var tvungna att göra en andra omgång vad gäller rekryteringsarrangemangen.

Tiden gick och samtidigt var man tvungen att sköta frågor i samband med rekryteringen på enheten samt nämndens möten gällande beredningen av utvärderingsberättelsen. Revisionsnämnden har en bred uppgiftsbild där det ingår att sköta ärenden som berör revisionen tillsammans med revisorerna, och även övervakningen av registret över bindningar ingår i enhetens uppgifter.

Vi kan konstatera att även denna utvärderingsberättelse för år 2023 har krävt stora kraftanstängningar att ta fram på grund av de bristande personalresurserna inom revisions-

väsendet. Situationen kommer att förbättras när den nya tjänsteinnehavaren kan börja sitt jobb. Resursernas tillräcklighet kommer också att behöva bedömas utifrån en ny grund i fortsättningen med hänsyn till riskhanteringen. Enligt kommunallagen ska fullmäktige bevilja revisionsnämnden nödvändiga resurser för att kunna sköta de skyldigheter som hör till dem.

Vi kan konstatera att vi under årens lopp har identifierat personalkosten som den största risken för vår enhet. Naturligtvis är också ekonomin viktig så att uppgifterna kan utföras och vi kan skaffa en saklig revisionsammanslutning för staden. Eftersom vi är en extern revisionsenhet, kan revisionsnämnden inte vara beroende av personalresurserna för stadens organisation. Det är därför inte möjligt att tillfälligt överföra tjänsteinnehavare från organisationen till revisionsenheten för att kompensera för resursbristen. Situationen är mer problematisk vid revisionsenheten än vid stadens andra enheter när det gäller överföring av personal mellan enheterna.

Sammantaget kan vi dock konstatera att den här utvärderingsberättelsen huvudsakligen innehåller nödvändiga bedömningar och slutsatser som ställts till ledamöternas förfogande.

Heimo Hokkanen

Revisionsnämndens ordförande

PS.

Vi gjorde en responsenkät till alla (55) fullmäktiges ledamöter om 2022 års berättelse. Vi bad om kommentarer om utvärderingsberättelsens effekt på arbetet i fullmäktige. Vi påminde än en gång fullmäktiges ledamöter om enkäten som vi har skickat ut. Slutresultatet för responsens del var exakt 6. Svarefrekvensen var ganska låg, inte sant?

2. Revisionsnämndens verksamhetsplanering och verksamhetssätt

Revisionsnämnden ska bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Vasa stads strategiska och samtidigt i förhållande till stadsfullmäktige bindande mål har presenterats i stadens budget för år 2023.

Nedan presenteras förloppet för revisionsnämndens utvärdering under innevarande fullmäktigeperiod.

Första året:

Verksamhetens och serviceproduktionens grunder

- Strategiskt beslutsfattande och ledningssystem – specialvillkor för stadsfullmäktiges verksamhet och förutsättningar för förverkligande av besluten
- Ledning av verksamheten – tillsyn och riskhantering

- Ekonomiska utgångspunkter för fullmäktigeperioden
- Separata utvärderingar

Andra och tredje året:

Verksamheten och serviceproduktionen i praktiken

- Val av stadskoncernens och stadens strategiska tyngdpunkter, utvärdering av förverkligandet av tyngdpunkterna i förhållande till de årliga målen
- Ekonomisk balans och ekonomisk utveckling
- Separata utvärderingar

Fjärde året:

Uppnådda resultat och ändamålsenlighet – fullmäktigeperiodens resultat

- Sammanfattande utvärdering av fullmäktigeperiodens strategi – hur förverkligades strategin, hur förverkligades tyngdpunkterna?

- Ekonomisk balans och ekonomisk utveckling
- Separata utvärderingar under fullmäktigeperioden

2.1 Utvärderingsverksamhet

I utvärderingen utnyttjas jämförelseuppgifter från andra städer, data som produceras i stadens egna system, intervjuer och samråd, svar som getts till följd av utvärderingsberättelserna och beslut som fattats samt material och utredningar som utarbetats separat för nämnden. Som jämförelsestäder använder revisionsnämnden städer med 50 000–100 000 invånare. I det följande presenteras tecknen, vilka används som stöd för utvärderingen.

- + Ärendet eller målet har framskridit väl och/eller det har positiva verkningar.
- ☆ Ärendet kan utvecklas eller uppnåendet av målet kan främjas.
- Ärendet eller målet har inte framskridit och/eller det har negativa verkningar.

Revisionsnämnden, som inledde sin mandatperiod sommaren 2021, har utarbetat den

här utvärderingsberättelsen. Stadsstyrelsen ger i enlighet med kommunallagen ett utlåtande till stadsfullmäktige om de åtgärder som utvärderingsberättelsen ger anledning till. Därför har de observationer som framförs i den här utvärderingsberättelsen inte sätts på någon separat remiss före publicerandet. I sitt arbete bistås revisionsnämnden av revisionsenheten.

2.2 Revisionsnämnden

Under den innevarande fullmäktigeperioden består Vasa stads revisionsnämnd av nio ordinarie ledamöter, vilka var och en har en personlig ersättare.

Heimo Hokkanen, ordförande	ersättare Isa-Maria Söderudd
Tero Sulkakoski, vice ordförande	ersättare Kaarlo Lepistö
Robert Grönblom	ersättare Kaj Smeds
Raija Kujanpää	ersättare Sari Saarikoski
Johanna Lehtonen	ersättare Bjarne Norrgrann
Maria Storgård	ersättare Gunlög Ingves
Erkki Teppo	ersättare Tarja Makkonen
Tauno Tuomisto	ersättare Juhani Rautakoski
Piia Yli-Heikkuri	ersättare Virva Hirvi-Nevala

På bilden Vasa stads revisionsnämnd 2023. Från vänster Erkki Teppo, Tauno Tuomisto, Robert Grönblom, Maria Storgård, ordförande Heimo Hokkanen, Raija Kujanpää, Kaarlo Lepistö, Piia Yli-Heikkuri och Johanna Lehtonen.

3. Strategiöversikt

Vasa stads strategi för åren 2022–2025 godkändes i stadsfullmäktige 14.2.2022. Grunden för strategin är visionen ”Nordens energihuvudstad - 100 000 invånare”. För att styra genomförandet av strategin har tre tväradministrativa temagrupper inrättats, vilka inledde sin verksamhet våren 2022. Utvärderingsberättelsen för 2023 riktar sig till det andra egentliga verkställningsåret för strategin för åren 2022–2025.

I utvärderingsberättelsen för år 2022 önskade revisionsnämnden bland annat att genomförandet av strategin ska rapporteras till stadsfullmäktige som ett separat paragrafärende. Fullmäktige har behandlat ett sammandrag av strategiuppföljningen för år 2022 på sitt sammanträde 8.5.2023. Uppföljningen bestod utöver föredragningslistornas texter av uppföljning av situationen för mål och åtgärder, mätaruppföljning samt en lägesöversikt över indikatorerna för hållbar utveckling vilken tagits fram av konsultbolag. Den nya ekonomi- och strategidirektören har tillträtt tjänsten i början av år 2023. Ekonomi- och strategidirektörens uppgifter har funnits i samma vakans sedan början av år 2020.

Strategiuppföljningen för år 2023 har behandlats i stadsfullmäktige 23.10.2023 samt

våren 2024 på stadsstyrelsens sammanträden 4.3 och 18.3, varefter strategiuppföljningen kommer att ges till stadsfullmäktige för kännedom. Utöver listtexterna, mätaruppföljningen och överblicken av hållbar utveckling, innehåller strategiuppföljningen även en uppföljning för mål och åtgärder. Mål och enskilda åtgärder bedöms separat, vilket revisionsnämnden anser är positivt. Revisionsnämnden konstaterar att idealet för strategiuppföljningen är en helhet som kombinerar en övergripande bedömning av målet på strategisk nivå med rapportering om tillräckligt specifika åtgärder.

Vasa stads strategi är i nuläget en fortsättning på strategiarbetet som gjorts i staden under flera fullmäktigeperioder och som revisionsnämnden regelbundet har granskat i sina utvärderingsberättelser. Bestämmelser

om kommunens strategi finns i 37 § i kommunallagen (10.4.2015/410). Enligt litteraturen som tolkar kommunallagen är en kommunstrategi ett politiskt dokument som styr kommunens politiska och verksamhetsmässiga beslutsfattande. Enligt 37 § i kommunallagen ska kommunstrategin ses över åtminstone en gång under fullmäktiges mandattid. I Vasa stad har ingen översyn av strategin gjorts under fullmäktigeperioden 2021-2025. Enligt tolkningen av kommunallagen innebär en översyn av strategin inte en omarbetning av den, utan att förändringar i verksamhetsmiljön beaktas i kommunens långsiktiga mål.

Bestämmelsen om kommunstrategin i kommunallagen betonar fullmäktiges roll som ledare för kommunens verksamhet, som kommunkoncernens moderbolag och som det organ som ansvarar för kommunens ekonomi. Revisionsnämnden konstaterar att stadsfullmäktige måste kunna sköta sin uppgift som stadens ledande organ för verksamheten under fullmäktigeperioden. Under åren 2023 och 2024 har fler fullmäk-

tigeseminarium ordnats än tidigare. Seminarier har hållits om bland annat energiindustri, regional livskraft och stadens ekonomiska situation. Fullmäktiges ställning kräver att de konstant har en lägesbild av genomförandet av strategin.

I början av år 2022 har man startat tväradministrativa temagrupper (Klimatneutrala Vasa 202X, Attraktiva Vasa, Ett välmående och kompetent Vasa) som består av tjänsteinnehavare, förtroendevalda samt representanter för intressentgrupper. Varje grupp samlas fyra gånger per år. I anknytning till temagruppernas verksamhet genomfördes en självutvärdering baserad på en enkät till dess medlemmar vid årsskiftet mellan 2023-2024. Temagrupperna har inte hittills rapporterat direkt till stadsfullmäktige. Revisionsnämnden förväntar sig att genomförandet av Vasa stads tre strategiska temahelheter ska presenteras för stadsfullmäktige senast i slutet av fullmäktigeperioden 2021-2025.

Sammanfattning:

- +** Utöver uppföljningen på målnivå har rapportering av enskilda åtgärder återinförts i strategirapporteringen vilket förtydligar analysen av åtgärder under målen.

De strategiska temagrupperna har under sitt andra verksamhetsår sammanträtt fyra gånger per år. Mötena har innehållit presentationer av experter och uppföljning av tematiska åtgärder. En självutvärdering av gruppernas verksamhet har genomförts.

I temagruppen Ett välmående och kompetent Vasa har man behandlat utvecklandet av mätbarheten av åtgärderna inför utarbetandet av nästa stadsstrategi.
- ☆** Genomförandet av strategin har rapporterats till stadsfullmäktige 2023 som en separat paragraf. Å andra sidan har strategins andel i boksluten för år 2022 och 2023 och i budgeten för 2024 minskat jämfört med tidigare år. I tolkningen av kommunallagen finns en nära koppling mellan kommunstrategin och den ekonomiska planeringen så enligt inspektionen är den minskade uppföljningen av strategin i budgeten och bokslutet en försämring jämfört med tidigare. Revisionsnämnden anser att stadens strategiuppföljning bör kombinera både strategins styrande effekt på budgeten och stadsfullmäktiges ställning i stadens beslutsfattande. Fullmäktige ska kunna styra stadens verksamhet utifrån strategirapporteringen under fullmäktigeperioden.

Rapporteringen om verksamheten i de tvärvetenskapliga strategitemagrupperna har hittills varit liten. Revisionsnämnden anser att övergången till temagrupper har förbättrat samspelet mellan de olika intressenterna, men att gruppernas roll när det gäller att vägleda och genomföra strategin fortfarande är under utveckling.
- Strategin för åren 2022-2025 har inte granskats under fullmäktigeperioden trots att man har en skyldighet att göra så enligt kommunallagen. Det är ännu ett år kvar av fullmäktigeperioden när utvärderingsberättelsen kommer ut.

I budgeten för år 2024 finns de mål, deras mätare och åtgärder som är kopplade till resultatområdenas strategiska teman kvar, men tabellerna över de resultat och indikatorer som övervakas av sektorerna har utelämnats. De uppgifter som anges i budgeten i tabellform och som redovisas i årsredovisningen har varit en viktig del av uppföljningen av resultatområdenas utveckling.

De personer som är ansvariga för målen eller åtgärderna har inte identifierats i samband med den offentliga strategirapporteringen.

4. Utvärdering av strategiska målhelheter

Revisionsnämnden har under verksamhetsperioden 2023–2024 av de temahelheter som ingår i Vasa stads strategi behandlat innehållen som ansluter sig till temat Attraktiva Vasa och i anslutning till utvärderingen av resultatområdet Kommunteknik också målet Klimatneutrala Vasa 202X. Utvärderingarna i anslutning till de strategiska målhelheterna har presenterats i de följande kapitlen.

4.1 Befolkningstillväxt och attraktivitet

I Vasa stads strategi för åren 2022-2025 ingår temaprogrammet Attraktiva Vasa som ett av tre strategiska teman. Temat innehåller två målsättningar: "Befolkningstillväxt" samt "Ökning av antalet arbetsplatser". Mätare som är kopplade till detta tema är bland annat invånarantal, flyttningsrörelse inom landet och antal företagsverksamhetsställen. Under målet befolkningstillväxt finns åtgärder som har anknytning till bland annat stadens varumärke, studerandesamarbete och att höja invånarantalet samt åtgärder för att locka branschexperter.

I den här utvärderingsberättelsen granskar revisionsnämnden målsättningen Befolkningstillväxt som finns under temaprogrammet Attraktiva Vasa. Den uppställda målsättningshelheten kring attraktivitet är strategiskt anknuten till Vasas mål att växa till en stad med 100 000 invånare. I Vasa stads strategiarbete har man sedan år 2014 ställt utvecklingen av områdets attraktionskraft på en central plats. Även revisionsnämnden har utvärderat förverkligande av målet attraktionskraft i utvärderingsberättelserna år 2021, 2018 och 2017.

Det bekräftade invånarantalet i Vasa stad var 31.12.2023 68 956 invånare. En ökning med cirka tusen personer från år 2022. Befolkningstillväxten består helt av utländska medborgare, eftersom antalet finländska medborgare som bor i Vasa minskade med cirka hundra personer jämfört med år 2022. Ökningen av ukrainska medborgare var 432 personer. Även mängden medborgare från asiatiska länder ökade med totalt lite över 500 personer. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått baserar sig befolkningstillväxten på utländska branschexperter

men revisionsnämnden har ingen detaljerad information om hur de som flyttat till Vasa har kommit in i arbetslivet eller utbildning. Vasa stads attraktions- och hållkraftsarbete koordineras tillsammans med Vasaregionens utveckling Ab (VASEK) samt Vasaregionens turism Ab (Visit Vaasa). Båda är bolag som ägs gemensamt av flera kommuner i regionen, och Vasa stad är majoritetsägare. Företagsamarbete bedrivs med teknologicentret Merinova Oy Ab, vars EnergyVaasa-kluster lanserades 2001, och tilldelades republikens presidents pris för internationell framgång i samhällskategorin år 2023. År 2023 godkändes även Vasa-Umeå-strategin, för vilken det är meningen att fortsätta planeringen vid mötet våren 2024.

I utvärderingsberättelsen år 2021 konstaterade revisionsnämnden att Vasa stad hade undertecknat ett ekosystemavtal för innovationsverksamhet år 2021 vilket utgjorde en möjlighet att få projektfinansiering från Europeiska Unionen. Innovationsekosystemavtal har ingåtts av Arbets- och näringsministeriet med stora och medelstora universitetsstäder och de finansieras under EU-programperioden fram till slutet av 2027 med resurser för en hållbar stadsutveckling. Sammanlagt har 19 projekt för innovationsekosystemverksamhet inletts under åren 2022 och 2023 enligt Vasa stads offentliga projektregister, och de flesta av dem är relaterade till klimatneutralitet. Områdets ledningsgrupp i Vasaregionen sköter om att utvärdera, poängsätta och rapportera om projekten lokalt.

I en attitydundersökning har man konstaterat att staden är mindre känd bland finskspråkiga än bland svenskspråkiga. Undersökningen visar också att attityderna förnyas långsamt, eftersom till exempel en nöjespark som stängdes för flera år sedan

fortfarande omnämns mycket. I Vasa stad har många image- och rekryteringskampanjer förverkligats under åren 2019-2024. Revisionsnämnden noterar att kampanjerna inte nödvändigtvis har synts till lokalt eftersom åtminstone en del av dem främst har riktats till övriga Finland. Således har kanske inte alla kampanjer nödvändigtvis ökat den lokala hållkraften.

I rapporten Talent City Index Suomi 2024 rankas Vasa som den 17:e mest attraktiva staden i Finland, vilket är något lägre än Vasas placering som den 14:e största staden sett till befolkningmängden. Anmärkningsvärd information i rapporten var att Vasa uppfattas som en stad med mycket låg attraktivitet av ingenjörer, trots att det sedan länge finns en etablerad och framgångsrik industrisektor och nya investeringar inom energi. Däremot rankar läkare och specialsjukskötare Vasa bland de tio mest attraktiva städerna. Industrin är inte heller särskilt framträdande i bilden av Vasa enligt attitydundersökningen. Delvis av denna anledning hade man fokus på Vasaföretag i den senaste rekryteringskampanjen, som riktade sig till övriga Finland. Revisionsnämnden konstaterar att GigaVaasa-varumärkesprofileringen som bedrivits sedan 2017 ännu inte verkar ha slagit rot i resten av Finland baserat på resultaten.

Studier står i centrum för det lokala hållkraftsarbetet, och särskilt studerande inom förvaltning och ekonomi flyttar till andra orter efter avslutade studier. I Vasa finns flera läroanstalter som erbjuder högskolestudier och cirka 13 000 högskolestuderande. Vasa stads samarbete med högskolorna har utvecklats i form av en årsklocka, men med det särdraget att studentorganisationernas representanter kan variera från år till år. VASEK samordnar den hållkraftsarbetsgrupp som ordnats för engagemang för högskolestuderande, och man har ordnat rekryteringsevenemang för studerande i samarbete med energi- och ICT-branschen samt med handels- och servicebranschen. Vasa stad har för sin del bidragit till att öka antalet sommarjobb för högskolestuderande till 43 platser år 2023, jämfört med 33 platser året innan. Därtill har avlönade praktikplatser ökat och staden har utvecklat sin praxis för samarbete kring examensarbete. Stadens enheter har presenterats för studerande inom förvaltning och kommunikationsvetenskap, men rekryteringsmarknadsföringen har också riktats till studerande inom småbarnspedagogiken. I utvärderingsberättelsen år 2021 bedömde revisionsnämnden att hållkraftsarbetet som riktas till studerande för sin del är viktigt, men samtidigt är också normalt servicearbete, som inte i sig

kommer att lösa problemet med flyttningsrörelsen.

Som del av hållkraftsarbetet för att hålla kvar studerande genomförde staden en kampanjvecka för studerande, under vilken de kunde använda sitt studiekort för att få tillgång till stadens kultur- och idrottservice och Liftis kollektivtrafik till ett reducerat pris eller helt gratis. Det överlägset mest populära objektet var simhallen, följt av museer och stadens teatrar. Deltagarantalet för kampanjveckan som ordnades för andra gången ökade från 705 till 1024. Revisionsnämnden konstaterar att man i Vasa stads kultur- och idrottsprogram för år 2020-2025 också har satt upp ett mål för införandet av ett kultur- och idrottskort för studerande, men hittills har inte detta mål uppfyllts.

År 2017 bedömde revisionsnämnden att det hade gjorts mycket arbete för att främja regionens attraktionskraft och goda framsteg hade framför allt gjorts i att utveckla energikunnandet. Utvecklingsarbete hade gjorts både för att skapa fysiska verksamhetsförutsättningar för industrin och för att utbilda experter inom branschen. År 2021

konstaterade revisionsnämnden att GigaVasa-industriområdet som finns i Långskogen var viktigt för stadens utveckling och att de investeringar som hade gjorts har varit framgångsrika. Revisionsnämnden riktade uppmärksamheten mot att risker eventuellt kan konkretiseras ifall de intentionsavtal som gjorts till området hävs, så som hade hänt år 2021.

De realiserade investeringsutgifterna som har gjorts för Långskogens industriområde var i Vasa stads bokslut för åren 2021-2023 sammanräknat 15,2 miljoner euro. Investeringar har gjorts för området allt sedan början av 2010-talet. Batteriindustrins projekt som framskred längst våren 2024 är beläget på en tomt på Korsholms sida, vilket betyder att om projektet genomförs så kan det också öka Vasas livskraft, men till exempel intäkterna från fastighetsskatten riktas till Korsholms kommun. Revisionsnämnden anser att utvecklingen av en infrastruktur som är lämplig för industriområden är väldigt viktigt, men hittills i fråga om batteriindustrin finns den i utvärderingsberättelsen identifierade risken fortfarande kvar om att de långsiktiga målen för energiutvecklingen inte förverkligas.

Sammanfattning:

- + Den visuella framtoningen för Vasa stad och aktörer som har kopplingar till Vasa har förenhetligats sedan 2017 som en del av utvecklingen av Vasas regionala varumärke. Mellan de olika utbildningsstadierna i Vasa stad (den finskspråkiga och svenskspråkiga grundläggande utbildningen, gymnasierna, Vamia, småbarnspedagogiken) samt områdets högskolor och andra parter i regionen har en samarbetsgrupp skapats för att samordna utbildning inom energibranschen i syfte att säkerställa tillgången på yrkesmänniskor inom energibranschen i området.
- ☆ Antalet aktörer som är kopplade till attraktions- och hållkraftsarbetet är mångskiftande och det är svårt att bevisa enskilda åtgärders inverkan på helheten. Revisionsnämnden har tidigare uppskattat att det är svårt att uppnå det strategiska målet på 100 000 invånare utan en kommunsammanslagning. Revisionsnämnden förväntar sig att de resultat som nås genom innovationsekosystemavtalet ska synas i stadens rapportering under projektperioden. Staden deltar också själv i finansieringen av projektet genom andelen för kommunal medfinansiering. Vasa stad har för sin del ökat antalet praktikplatser och sommarjobb och utvecklat samarbetet kring examensarbeten. Antalet sommarjobbare och praktikanter som staden anställer är relativt liten, men efter välfärdsområdesreformen framhålls lärare och arbetstagare inom småbarnspedagogiken bland stadens personalgrupper, för vilka staden också ska vara en arbetsplats med hållkraft.
- För batteriindustrins del är det tills vidare inte säkert om de projekt som planeras till Vasa kommer att genomföras. Enligt den modellering av scenarier som rapporterades om i januari år 2024 skulle det förädlingsvärde som batteriindustrin medför kunna vara 1,3 miljarder euro, varav 0,8 miljoner skulle rikta sig till kommuner inom Vasaregionen, vilket grundade sig på att det första skedet av alla planerade investeringar i området förverkligas.

4.2 Klimatneutrala Vasa 202X och Kommuntekniken

Kommuntekniken är ett resultatområde som lyder under stadsmiljönämnden. Enligt bokslutet uppgick resultatområdets verksamhetsintäkter till 14,4 miljoner euro och verksamhetskostnader till -28,6 miljoner euro år 2023. Inom resultatområdet gjordes avskrivningar på 12,6 miljoner euro. Resultatområdets personal består av cirka 130 anställda och över hundra säsongarbetare. Kommunteknikens organisation ansvarar exempelvis för trafikleder och parker, för att upprätthålla idrottsplatser samt för kollektivtrafikservice. Kommunteknikens resultatområde spelar en viktig roll med tanke på Vasa stads mål om klimatneutrala Vasa 202X.

Enligt uppgifterna som revisionsnämnden fått har man som grund för Kommunteknikens verksamhet fastställt ledning genom information, exempelvis med hjälp av kundnöjdhetenkäter som bygger på vetenskapliga urval. Vad gäller klimatåtgärder handlar utmaningen om att utsläppen från trafiken minskar väldigt sakta, även om exempelvis utsläppen från fjärrvärme har minskat betydligt jämfört med situationen för tio år sedan.

År 2023 ökade utsläppen från vägtrafiken en aning jämfört med året innan. Man har strävat efter att minska utsläppen från vägtrafiken genom att förbättra möjligheterna till cykling samt genom att ta i bruk en modell som mäter trafikprestationen och trafikutsläppen.

I utvärderingsberättelsen för 2021 efterlyste revisionsnämnden en plan med hjälp av vilken man kontrollerat kan sanera gatu- och dagvattennätverket. Enligt Kommunteknikens bokslut för 2023 har man för bedömningen av reparationsbehoven inom gatunätet tagit fram en metod som bygger på videoinspelning och mätningar. Den har legat som grund då man har räknat ut den faktiska reparationssskulden i fråga om gatunätet och prioriterat reparationerna. Enligt uppgifterna i utvärderingsberättelsen 2021 uppgick Kommunteknikens reparationssskuld till cirka 102 miljoner euro. Då var det årliga anslaget som hade reserverats för att åtgärda reparationssskulden cirka tre miljoner euro. Reparationssskulden ökade i sin tur för enbart gatornas del med lite över fyra miljoner euro.

I stadens bokslut för 2023 ingår inte uppgifter om Kommunteknikens reparationsskuld, men enligt Kommunteknikens riskhanteringstabell har man inte lyckats hantera reparationsskulden utan den har ökat. Reparationsskulden gäller för Kommunteknikens delgatorna och dagvattennätet. Som en orsak till den ökade reparationsskulden anges nyinvesteringstrycket, det vill säga investeringarna i hamnområdet och Långskogen. Tidigare har man kunnat överföra anslag som budgeterats för investeringsprojekt till nästa år, men år 2023 har detta inte varit möjligt. Kommunteknikens faktiska kostnader beror också på till exempel plogningskostnaderna som i sin tur hänger ihop med hur mycket det snöar på vintern.

Till Kommunteknikens resultatområde hör även skogsvård som är väsentlig med tanke på klimatneutralitetsmålet. Antalet kolsänkor i staden har utretts som en del av skogsplanen, men det har inte tagits fram någon plan för ökning av dem. Vasa stads markområde är begränsat, vilket gör det svårare att öka antalet kolsänkor genom beskogning. Revisionsnämnden har i utvärderingsberättelsen för 2019 konstaterat att det är svårt

för staden att nå upp till sitt klimatneutralitetsmål utan att delta i utsläppshandeln. Enligt uppgifterna som revisionsnämnden fått har det för staden presenterats olika modeller för utsläppshandel. Å andra sidan anser revisionsnämnden att stadens svaga ekonomiska ställning inte stöder medverkan i utsläppshandeln.

Den nya modellen för kollektivtrafiken, Lifti, som togs i bruk 2023 har ökat passagerarantalet inom kollektivtrafiken med 41 procent jämfört med år 2019. Enligt revisionsnämnden har man i Vasa insett att staden har begränsade direkta möjligheter att minska mängden koldioxidutsläpp och att effekten ska sökas genom verksamhet som indirekt styr människornas beteende, exempelvis genom att främja kollektivtrafik, cykling och gång. Enligt revisionsnämnden har tjänsteinnehavarna i Vasa gjort ett aktivt arbete för att kartlägga på vilken nivå koldioxidutsläppen är samt funderat på hur utsläppen kunde minskas. Å andra sidan borde den valda linjen för åtgärder göras bättre känd bland stadsfullmäktige. Dessutom kunde exempelvis fullmäktiges seminariearbete utnyttjas i arbetet.

Sammanfattning:

- + Kommunteknikens resultatområde har en bra genomförandeförmåga. Verksamheten är systematisk och grundar sig på ledning genom information. Det har tagits fram en metod för bedömningen av reparationsbehoven inom gatunätet. Den har legat som grund då man har räknat ut den faktiska reparationsskulden i fråga om gatunätet och prioriterat reparationsbehoven.
- ☆ Man har insett betydelsen av klimatneutralitetsmålet och införlivat det i verksamheten inom Kommunteknikens resultatområde. Enligt revisionsnämnden saknar Vasa stad emellertid en kostnadseffektiv möjlighet att nå upp till det uppställda målet (klimatneutralitet före år 2030).
- Enligt Kommunteknikens bokslutsuppgifter har reparationsskulden inom väg- och dagvattennätet ökat. Trots att revisionsnämnden har frågat efter beloppet av Kommunteknikens reparationsskuld år 2023 har den inte fått veta svaret. Både Kommuntekniken själv och revisionsnämnden har uppskattat att de medel som beviljats resultatområdet inte kommer att räcka till för att i framtiden minska reparationsskulden inom gatu- och dagvattennätet och genomföra de investeringar som resultatområdet ansvarar för (bl.a. Långskogen, hamnområdet, nätverket av cykelvägar). Revisionsnämnden saknar en tydlig bild av hur resultatområdets verksamhet under resurstrycket ska kunna styras så att resultatet på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt ska kunna betjäna invånarna i staden.

5. Vasa stads service som riktas till invånare

Revisionsnämnden har under sin verksamhetsperiod 2023-2024 i enlighet med utvärderingsplanen granskat vissa av stadens resultatområden som producerar service som riktas till invånare. Dessa är kultur- och bibliotekstjänsterna, ungdomsservicen samt idrottsservicen. Utvärderingarna av de nämnda resultatområdena sammanställs i detta kapitel.

5.1 Kultur- och bibliotekstjänster

Vasa stads kultur- och bibliotekstjänster är ett resultatområde som är underställt kultur- och idrottsnämnden och vars verksamhetsbidrag år 2023 var cirka -5,5 miljoner euro. Den ordinarie personalens antal årsverken

har på senare år varierat mellan 50 och 55. Resultatområdets verksamhetsidé är att fungera som en förespråkare för läskunnighet och en levande stadskultur.

Målen med kultur- och bibliotekstjänsternas verksamhet är att främja läskunnigheten och

läsintresset, att kulturen ska vara en förbyggande resurs och källa för välbefinnande samt en levande stadskultur. Verksamhetsenheter som resultatområdet använder eller förvaltar är bibliotekets servicenätverk samt olika lokaler som används för att arrangera kulturevenemang. År 2023 överfördes uthyrningen av lokaler till kulturaktörer från Kasernområdet till Opistotalo, som förvaltas och majoritetsägs av Vasa stad via ett dotterbolag.

Man har som en utmaning när det gäller bibliotekstjänsternas verksamhet identifierat att bibliotekets användningstrend är på nedåtgående. Det faktum att låntagarna minskar medför på lång sikt ett behov av att hitta nya slags verksamhets sätt. Enligt kultur- och bibliotekstjänsternas verksamhetsberättelse överskred år 2023 antalet lån en miljon och ökade jämfört med de två föregående åren. Bibliotekets besökarantal har återhämtat sig jämfört med coronaåren, men antalet besökare år 2023 ökade med endast ett tusen från år 2022.

Biblioteksbesöken på plats har minskat med ca 200 000 besökare mellan år 2013 och år 2023. Revisionsnämnden har i utvärderingsberättelserna för åren 2014 och 2017 fäst uppmärksamhet vid olika kulturinrättnings besökarantal, och redan då har det förekommit beaktansvärda årliga variationer. Enligt bokslutsuppgifterna för år 2023 var besökarantalet för samtliga kulturaktörer lägre än åren innan coronapandemin. Enligt revisionsnämnden kommer det vara en kontinuerlig utmaning för kulturverksamheten att upprätthålla besökarantalet, eftersom coronatiden kan ha haft långvariga konsekvenser för människornas rutiner.

Målen med biblioteks- och kulturtjänsternas verksamhet är att främja läskunnigheten och läsintresset, att kulturen ska vara en förbyggande resurs och källa för välbefinnande samt att utveckla en levande stadskultur. Verksamhet som främjar läskunnigheten genomförs av bibliotekspedagogerna och delvis även inom projekt som finansieras av Regionförvaltningsverket. I fråga om dem har man letat efter t.ex. föreningar inom vilka det finns personer som hör till målgruppen för projektet om läskunnighet. Av åtgärder i kultur- och idrottsprogrammet har bl.a. utvidgandet av kulturstigen till småbarnspedagogiken genomförts. Ett pilotförsök om detta har genomförts och införts åren 2021–2022.

Kultur- och idrottsprogrammet innehåller flera åtgärder som gäller den höga kvaliteten på kultur och den allmänna tillgängligheten på kultur. Det kan vara svårt att bedöma sådana här åtgärder, ifall åtgärden inte är konkret utan att den snarare ligger på en allmän nivå. Programmet omfattar även åtgärder som beskriver utvecklandet av koncept, t.ex. i anslutning till turism, kommunikation eller det offentliga rummet. I programmet hör de mätare som har ställts för kulturtjänsterna främst samman med besökarantalet eller kundresponser. Kvalitetsmässiga åtgärder, vars innehåll har definierats närmare, är t.ex. "utarbetande av principer för offentlig konst och ibruktagande av procentprincipen" samt "i samarbete med ungdomsfullmäktige skapas nya verksamhetsmodeller som väcker ungdomars intresse för museerna".

Biblioteksbusen som bibliotekstjänsterna använder är inköpt år 2008. I det investeringsförslag som utarbetats av kultur- och bibliotekstjänsterna, som är underställd kultur- och idrottsnämnden, har anskaffningen av en biblioteksbus ursprungligen föreslagits ingå i budgeten för år 2022 eller år 2023. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har biblioteksbusens dåliga skick på senare år lett till att bussens reparationsbehov ökat och att man hellre låtit bli att köra busen under heta dagar eftersom luftkonditioneringen varit trasig.

I investeringsdelen till den budget för år 2021 som stadsfullmäktige har godkänt föreslogs i ekonomiplanen för år 2023 att en ny biblioteksbus köps in. Däremot ingick inte kultur- och bibliotekssektorns förslag om en ny biblioteksbus i investeringarna i budgeten för år 2022. I budgeten för år 2023 föreslogs anskaffningen av en ny biblioteksbus i ekonomiplanen för år 2024, och i stadsstyrelsens budgetförslag för år 2024 föreslogs detta i ekonomiplanen för år 2025. Stadsfullmäktige godkände på sitt möte 13.11.2023, där budgeten för år 2024 behandlades, enhälligt ett texttillägg enligt vilket processen med att skaffa en biblioteksbus inleds år 2024. Det här innebär att leveransen skulle kunna ske i början av år 2025.

Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har det i gränssnittssamarbetet mellan kultur- och bibliotekstjänsterna och välfärdsområdet tills vidare förekommit utmaningar. Byggandet av detta samarbete bildas alltså av grundläggande beståndsdelar, och man bör bl.a. diskutera uppfattningen om

vad som är förebyggande verksamhet. I Vasa stads välfärdsberättelse och -plan, som godkändes i februari 2024, är samarbete som görs med välfärdsområdet t.ex. åtgärder som gäller utvecklandet av en kulturremiss för både barn och seniorer. Även Kaiku-kortet, som ökar tillgängligheten till kulturutbudet, koordineras i fortsättningen gemensamt med välfärdsområdet.

Svårigheter i gränssnittssamarbetet när det gäller kulturtjänsterna medförs t.ex. av att välfärdsområdets verksamhet omfattar hela landskapsområdet, medan kommunens fo-

kus ligger på dess egna invånare. En enskild kommun förmår inte finansiera all kulturell verksamhet som eventuellt genomförs inom välfärdsområdet. Under år 2023 har för välfärdsområdet ännu inte byggts upp den samordning som förutsätts, och t.ex. klarläggandet av personer som ansvarar för verksamhetssätten och ärendena har tagit upp tid. Oklarheterna har tills vidare även gällt fortsättningen på tidigare förfaranden, t.ex. rekreativ verksamhet som kultur- och bibliotekstjänsterna förut har ordnat i servicehusen.

Sammanfattning:

- + Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har många kulturevenemang, bl.a. Körfestivalen och kulturevenemanget för barn, Pölen, varit lyckade och nått ut till allmänheten.

En årlig uppföljning av verkställandet av kultur- och idrottsprogrammet som godkänts för 2020–2025 har framlagts för kultur- och idrottsnämnden.

- ☆ Det investeringsanslag som resultatområdet har föreslagit gällande en ny biblioteks-buss har i budgetprocessen upprepade gånger flyttats fram till det följande året. Biblioteksbusens dåliga skick har i värsta fall lett till att biblioteksservicen, som är avsedd för glesbygdsområdena och skolorna samt småbarnspedagogiken, inte har förverkligats. Bland dem som använder biblioteksbussen betonas barnen och seniorerna. Anskaffningen av en ny biblioteks-buss har inletts och avsikten är att ta den i bruk i början av år 2025.

I kultur- och idrottsprogrammet för åren 2020–2025 beskriver en del av åtgärderna i anslutning till kultur t.ex. kulturens höga kvalitet eller allmänna tillgänglighet, varvid en fråga uppstår i samband med granskningen av dem, nämligen om åtgärderna redan genomförs via resultatområdets grundläggande arbete, dvs. ordnandet av kulturtjänster och kulturverksamhet. Kultur- och idrottsprogrammet innehåller många mätare i anslutning till antalet besökare eller evenemang, och efter coronatiden är utmaningen för kulturverksamheten över hela linjen att besöksantalen minskar. Wasa Station-projektets fall påverkar också fullföljandet av kulturtjänsternas mål. Däremot gäller en del av kulturprogrammets åtgärder tydligare definierade helheter, vilket innebär att det är enklare att utvärdera dem.

- Det är oklart för revisionsnämnden varför de mål som ställts i kultur- och idrottsprogrammet om ett hobbypass för barn och unga samt ett kultur- och idrottskort för studerande inte har förverkligats. Det är fråga om åtgärder som staden kan påverka direkt. Åtgärderna har även en koppling till stadens attraktionskraft och välbefinnandet bland barn och ungdomar.

Gränssnittssamarbetet med välfärdsområdet innebär för kultur- och bibliotekstjänsterna utmaningen att vara verksam i ett multilateralt nätverk. Kulturverksamhet som tidigare kunde ordnas inom kommunens egen enhet, t.ex. i ett servicehus, ska i fortsättningen koordineras på basis av förhandlingar som förs med en aktör på landskapsnivå eller med en eller flera kommuner. Det är inte ändamålsenligt för en enskild kommun att finansiera verksamhet som gynnar hela landskapet. De som omfattas av social- och hälsovårdstjänster kan bli utan sådan kulturverksamhet som de har kunnat använda tidigare.

5.2 Ungdomsservicen

Verksamhetsbidraget för resultatområdet ungdomsservice, som lyder under utbildningsnämnden, är ca -2 miljoner euro och det sysselsätter ca trettio personer. Ungdomsarbetet och ungdomspolitik hör till kommunens lagstadgade uppgifter. Till skyldigheterna hör att ordna service och lokaler för unga, stödja de ungas medborgarverksamhet och samarbete med andra aktörer som bedriver ungdomsarbete.

Enligt ungdomsservicens verksamhetsberättelse nåddes i fråga om besöksgångerna i ungdomsgårdar, klubbverksamhet för 5-6-klassister, ungdomskaféet och skejthallen år 2023 nära nog det mål på 35 000 som ställts, även om besöksantalet inte har återhämtat sig helt till den nivå som det var före coronapandemin. Ännu år 2022 inverkade coronastängningarna på de fysiska besöksgångerna inom ungdomsservicen, då besöksantalet blev något över tjugotusen. Antalet unga som deltagit i evenemang har under de två senaste åren sjunkit klart jämfört med det tidigare, också med coronaåren. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått är orsaken den att evenemang på grund av minskade resurser och ökade kostnader har ordnats i mindre utsträckning. Under coronaåren sändes också en del av evenemangen på nätet.

För ungdomsservicen har en strategi upprättats för åren 2020-2024, och dessutom finns i ungdomsservicens budget för år 2023 två mål som härletts ur stadens strategi. Ungdomsservicens strategi har upprättats under tiden med den föregående chefen för ungdomsservicen. I strategin har till exempel bedömts att ett jämställt och jämlikt bemötande redan genomförs i praktiken enligt målnivån, men det att ungdomsservicen skulle vara nära de unga, är svagt i genomförandet jämfört med målet. Enligt revisionsnämnden framkommer inte helt och hållet i kartdelen som innehåller många mål enligt strategin, vilka som är de centrala fokusområdena, utifrån vilka ungdomsservicen ska utvecklas. Revisionsnämnden känner inte till huruvida en rapportering har presenterats om alla mätare och åtgärder som ingår i strategin.

Jämfört med år 2019 syns i ungdomsservicens rapportering också nätungdomsarbetet samt det mobila ungdomsarbetet. Både åren 2022 och 2023 träffade man inom de här arbetsformerna ca 7 300 unga. I början av sommaren 2023 togs inom ungdomsservicen en husbil i bruk för att sköta det mobila ungdomsarbetet. Vasa stads ungdomsservice fick ett hedersomnämmande för digitalt ungdomsarbete, som beviljades för spelverksamhet, vid galan för kommunalt ungdoms-

arbete i områdena Österbotten och Mellersta Österbotten. Av ungdomsservicens två budgetmål för år 2023 ansluter sig det ena till främjande av ungas medborgarinflytande. Från början av år 2023 har ungdomsfullmäktiges representant haft närvaro- och yttranderätt i stadsfullmäktige, och dessutom har ungdomsfullmäktige enligt 2023 års bokslut haft allt som allt 11 representanter i nämnder.

Det andra budgetmålet år 2023 ansluter sig till främjande av ungas välbefinnande genom olika former av ungdomsarbete. Traditionella ungdomsgårdar, där unga bemöts genom att de kan tillbringa tid i fri form och ha ledd verksamhet, är fortsättningsvis en viktig verksamhetsform, där man når ut till en stor mängd unga. Vasa stad har fem verksamhetsställen på ungdomsgårdar, utöver vilka ungdomsservicen upprätthåller en skejthall och bandskolsverksamhet. I alla stadsdelar där andelen unga är stor finns emellertid inte någon separat ungdomslokal. Sådana här områden är speciellt Sunnanvik och Gerby, där den tidigare lokalen har tagits ur bruk. På områden där det inte finns någon ungdomslokal görs besök med det mobila ungdomsarbetets husbil, men enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått kan det mobila ungdomsarbetet inte ersätta en egentlig ungdomsgård.

Utöver gemenskapsarbetet bemöts de unga på individnivå speciellt i det uppsökande ungdomsarbetet som ska förebygga utslagning, där det år 2023 fanns 451 unga som kunder. De ungas antal inom det uppsökande ungdomsarbetet har ökat, och kundrelationerna är ofta långa. För utvecklande av ungdomsarbetet och styrning av det i framtiden har man i Vasa samlat in respons genom att man för första gången har deltagit i en kommuninvånarenkät som ordnats av kompetenscentret för det kommunala ungdomsarbetet. Dessutom har den riksomfattande Sovari-enkäten som riktas till kunder inom det uppsökande ungdomsarbetet beaktats. I Vasa används något mindre pengar räknat per invånare inom ungdomsverksamheten än i de medelstora städerna i genomsnitt, men det är svårt att jämföra, eftersom organiseringen av ungdomsarbets servicen varierar kommunvis. Ungefär en femtedel av verksamhetsanslagen för ungdomsservicen kommer som statsunderstöd, vilket innebär att vid sidan om nedskärningarna i den kommunala ekonomin kan också de nedskärningar som görs inom statsekonomin inverka på finansieringen av ungdomsservicen.

I ungdomslagen bestäms också om sektorsövergripande samarbete inom det kommunala ungdomsarbetet, där uppgiften är att bilda ett handlednings- och servicenätverk som omfattar alla ungdomar som bor i kommunen. I och med välfärdsområdesreformen deltar också representanter från välfärdsområdet i det sektorsövergripande samsarbetsnätverket. I Vasa är bildningsdirektören ordförande för nätverket, vice ordförande är chefen för ungdomsverksamheten och i samarbetet deltar representanter från upp till 15 andra organisationer. Nätverket sammanträder fyra gånger per år och verksamhetens innehåll styrs med en årsklocka. Utifrån den information som delats i nätverket och den diskussion som förts har till exempel i början av år 2024 konstaterats att det i Vasa behövs ett dagcenter för unga som erbjuder service, där det till ett besök inte skulle ansluta sig motsvarande verksamhetsskyldighet som i verkstäderna.

En ökning i välfärdsskillnaderna bland unga syns inom ungdomsservicen bland annat som en ökning av kundantalet inom det uppsökande ungdomsarbetet och den belastning som riktas på verkstadsverksamheten. De unga har själva lyft fram bland annat psykiska problem och rusmedel. Problem inom välbefinnandet syns också i ungdomarnas samtalsämnen, vilka är till exempel kostnader för fritidsintressen och våld i skolan. Service riktad till unga finns enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått tillgängliga i sig, men systemet är rörigt och köerna är långa. Dessutom väcker besöksgångernas täthet frågor och det om den erbjudna servicen hjälper. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått har man från Vamia, som ordnar yrkesutbildning, informerat om att antalet psykiatriska sjukskötare i skolmiljön har ökat, men antalet räcker emellertid ändå inte till i jämförelse med behoven.

Övergångsskedet inom välfärdsområdesreformen har enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått återspeglats på ungdomsservicens verksamhet på så sätt att det är svårt att få tider för unga till exempel till mentalvårdsservice, intervallen mellan träffarna är långa och organisationen bör vara känd för att kontakt ska fås till exempel med socialhandledare eller anställda inom missbrukarvården. Som en följd av det här är ungdomsledarna med i servicen tillsammans med de unga. Välfärdsområdets representanter deltar i det sektorsövergripande sam-

arbetsnätverket, vars uppgift är att främja samordningen av service som är riktad till unga till exempel genom koordinering av förfaringssätt och informationsutbyte. Enligt den uppfattning som revisionsnämnden fått

har det på välfärdsområdet inte hittills uppstått någon klar helhetsbild om ungas behov eller förfaringssätt genom vilka man kunde svara på de ungas utmaningar.

Sammanfattning:

- + Inom ungdomsservicen har det mobila ungdomsarbetet och arbetsformer inom ungdomsarbete på nätet utvecklats. Genom ungdomsarbetet på nätet kan unga nås som inte deltar i den traditionella ungdomsverksamheten som ordnas på ungdomsgårdarna.
- ☆ Genom det traditionella ungdomsarbetet på ungdomsgårdar och i ungdomslokaler träffar man fortsättningsvis det största antalet ungdomar. Stadens ungdomslokaler finns inte på alla områden där antalet unga är stort. Ungdomsarbetet har gått ut på fältet till de här områdena med det mobila ungdomsarbetets resurser, men det mobila ungdomsarbetet kan inte som sådant ersätta en ungdomslokal.
Vid sidan om det kommunala ungdomsarbetet utförs i Vasa ungdomsarbete som ordnas av flera aktörer inom tredje sektorn och av församlingarna. Revisionsnämnden känner inte till hur koordineringen av verksamheten med andra aktörer som bedriver ungdomsarbete har beaktats inom ungdomsservicen.
- Utmaningarna inom välbefinnandet bland ungdomarna syns i ungdomsservicen. Som en följd av välfärdsområdesreformen har en del av servicen som de unga använder överförs till producenter utanför den kommunala organisationen, vilket gör att koordineringen och förhandlingarna om dem i det sektorsövergripande handlednings- och servicenätverket har ändrats och enligt revisionsnämndens uppfattning blivit mer utmanande. Tills vidare verkar det oklart hur koordineringssystemet mellan olika aktörer ska byggas för att det på ett lyckat sätt ska motsvara problemen i anslutning till ungas välbefinnande.

5.3 Idrottsservicen

Stadsstyrelsen i Vasa godkände 18.5.2020 ett kultur- och idrottsprogram för åren 2020–2025. Före programmet som uppgjordes i samarbete mellan kultur- och idrottssektorn hade Vasa åren 2011–2020 ett omfattande, närmare 90 sidor långt idrottspolitiskt program. Revisionsnämnden utvärderade det idrottspolitiska programmet 2011 och efter det 2016 och 2020.

I 2016 års utvärderingsberättelse granskades verkställandet av det idrottspolitiska programmet, bl.a. hur planen för idrottsplatsbyggande förverkligats, och 2020 utvärderades programmets styrande inverkan och den totala inverkan under dess giltighetstid. Revisionsnämnden bedömde bland annat att fokuset under perioden för verkställandet av planen hade flyttats från främjande av idrotts- och hobbyverksamhet för alla kommuninvånare till beredning och genomförande av enskilda stora idrottsplatsinvesteringar. Fotbollsstadion blev färdig 2016 och investeringen i grundlig renovering och utbyggnad av ishallen som lyder under samkommunen slutfördes 2020.

Då föregående programperiod upphörde befann man sig enligt revisionsnämnden i en situation, där det idrottspolitiska programmet på grund av oklarare prioriteringar inte längre hade någon faktisk styrande inverkan. Ingen mellan- eller slutrapport hade gjorts om programmet och materialet som samlats in för det användes inte vid utarbetandet av ett nytt program. Revisionsnämnden rekommenderade att det i fortsättningen används ett lättare och mer transparent styrinstru-

ment än det idrottspolitiska programmet för styrningen av idrottsinvesteringar och grundliga renoveringar.

Jämfört med det idrottspolitiska programmet är innehållet i anslutning till idrott i 2020–2025 års kultur- och idrottsprogram betydligt mer avgränsat. I fråga om motion och idrott har det framlagts totalt 12 åtgärder och 11 mätare som lyder under programmets gemensamma teman "Mångsidiga ramar för utförande och upplevelser", "En stark image" och "Kultur och idrott som en förebyggande kraft och en källa till välmående". Efter att kultur- och idrottsprogrammet trädde ikraft har det årligen följts med hur åtgärderna förverkligats i ett uppföljningsdokument som behandlas i kultur- och idrottsnämnden.

Enligt uppgifter som revisionsnämnden fått har idrottsservicens linje efter de stora investeringarna under föregående programperiod varit att investera i idrottsplatser med låg tröskel, där exempelvis inga bokningar eller biljetter behövs. Av målen som sattes upp i kultur- och idrottsprogrammet har staden förverkligat exempelvis skejtparken som blev färdig 2021 och där de sista arbetena slutfördes 2022. Parken finns i Metviken och har varit väldigt populär. Årliga utvecklingsåtgärder har gjorts vid Öjbergets vintersportcenter. Ramarna för utomhusmotion har utökats genom att bygga en motionstrappa i Gerby, utegym i Metviken och Lillkyro samt en fribeegolfbana i Lillkyro. Av leden runt Södra stadsfjärden färdigställdes delen vid Sunnanvik 2022. Åren 2020–2023 har det därtill gjorts förbättringar på många befintliga objekt.

Vad gäller kultur- och idrottsprogrammet gjorde det faktum att projektet Wasa Station inte slutfördes att varken målen för byggande av idrottsplatser eller målen som gällde Vasas image kunde uppnås. På grund av konsekvenserna av coronatiden har det i Vasa inte ordnats internationella idrottsevenemang enligt målet. Småbarnspedagogikens rörelseprojekt som ingår i kultur- och idrottsprogrammets tema för välbefinnande och förebyggande åtgärder har avslutats på initiativ av småbarnspedagogiken 2022. Kaiku-kortet som ökar möjligheterna att delta har 2022 och 2023 omfattat gruppmotionstimmarna. Simhallen, som tidigare är varit det mest populära objektet, finns inte längre med på kortet på grund av missbruk som förekommit. Ett hobbybypass för barn och ungdomar och ett kultur- och idrottskort för studerande som satts upp som mål i kultur- och idrottsprogrammet har inte förverkligats.

Enligt uppgifterna som revisionsnämnden fått har man i fråga om motionsverksamheten som ordnas i skolorna märkt att barnen som deltar i verksamheten ofta redan är fysiskt aktiva. Inom den s.k. skol-pt-verksamheten har man försökt nå ut till barn som inte rör på sig eller som har utmaningar i anslutning till skolgymnastiken. Det är fråga om en modell från Vasa, där man även försöker nå skolans samarbetsparter, t.ex. hälsovårdarna och rektorerna. Verksamheten har tills vidare ordnats i liten skala. Skolornas

gymnastiklektionsverksamhet ingår inte i åtgärderna i kultur- och idrottsprogrammet, men MOVE-testerna har satts som en mätare i programmet.

En utmaning med Vasas nätverk för motionsidrott är att objekten inte ligger nära varandra och att ingen enhetlig rutt har beaktats vid planeringen av dem. Detta påverkar exempelvis flytten av spårmaskinen. Våren 2024 färdigställdes en plan som uppgjorts i samarbete med Kommuntekniken för ett cirka sjuttio kilometer långt naturmotionsnätverk som huvudsakligen går på Vasa stads mark. Rutten går delvis även i byggd miljö. Till planen för projektet hör exempelvis att förbättra gamla stigar.

Revisionsnämnden har i 2017 års utvärderingsberättelse behandlat relationen mellan simhallens avgifter och det minskade antalet besökare. Då befann man sig i en situation där simhallens utgifter hade ökat, antalet kunder minskat och även simhallens inkomster minskat trots höjda biljettpriser. Coronatiden minskade kraftigt simhallens besöksantal, och antalet besökare har 2023 inte återgått till nivån 2018 och 2019, då antalet besökare redan hade minskat jämfört med 2013. År 2023 steg priset på en basbiljett med 10 cent jämfört med föregående år, och simhallens verksamhetsintäkter har 2023 rapporterats vara cirka 100 000 euro högre än 2019.

Sammanfattning:

- + Inom Vasa stads idrottsplatsbyggande har man efter ett skede med genomförande av stora investeringsprojekt övergått till att investera i motionsobjekt som är så öppna som möjligt för stadsborna.
Årlig uppföljning av verkställandet av kultur- och idrottsprogrammet som godkänts för 2020–2025 har framlagts för kultur- och idrottsnämnden.
- ☆ En del av åtgärderna i kultur- och idrottsprogrammet gällande motion har genomförts, i synnerhet i fråga om byggande av idrottsplatser. Programmets del som gäller motion är relativt snäv, i synnerhet jämfört med det omfattande idrottspolitiska programmet före det. En del av åtgärderna har tills vidare inte genomförts. Det faktum att exempelvis Wasa Station-projektet inte slutfördes hade inverkan på flera åtgärder.
- Det är för revisionsnämnden oklart varför hobbybypassen för barn och ungdomar och kultur- och idrottskortet för studerande som satts upp som mål i kultur- och idrottsprogrammet inte har förverkligats. Det är fråga om åtgärder som staden kan inverka på direkt. Åtgärderna har även en koppling till stadens attraktionskraft och välbefinnandet bland barn och ungdomar.
Då Wasa Station-projektet avbröts är det oklart var en boll- och allaktivitetshall som uppfyller kraven för olika grenar och som planerats i Vasa sedan åtminstone 2011 kunde byggas. Byggandet av en boll- och allaktivitetshall förutsätter samarbete mellan olika parter inom staden.

6. Kunnig personal och utmärkt arbetstagarerfarenhet

Utöver Vasa stads tre strategiska temahelheter ingår i stadens strategi som "möjliggörare" ämnesområdena ekonomi, personal, kunnande och ledarskap. Revisionsnämnden bedömer i 2022 års utvärderingsberättelse målet bra ledarskap som hör till möjliggörarna. I den här utvärderingsberättelsen granskas målet om en kunnig personal och en utmärkt arbetstagarerfarenhet som ansluter sig till samma ämnesområde.

För båda målen som gäller personalen har samma mätare satts upp: Årsverken, sjukfrånvaro, personalomsättning, resultaten av arbetshälsoenkäten samt den undersökning av arbetsgivarbilden som genomförs en gång per fullmäktigeperiod. Målen som anslutits till en kunnig personal och en utmärkt arbetstagarerfarenhet gäller främjande av karriärsstigar för sakkunniga och internationalism, utvecklande av arbetshälsan och arbetsgemenskapsfärdigheterna, utnyttjande av kompetensen tväradministrativt och genom nätverk, flexibla arbetsätt och utnyttjande av digitalisering och artificiell intelligens.

Vasa stads personalprogram som godkänts för åren 2022–2025 innehåller fyra värdelöften, av vilka alla siktar på en utmärkt arbetstagarerfarenhet. I personalprogrammet har det fastställts åtgärder som ska genomföras inom programmet, utsetts en organisationsdel som ska ansvara för dem och satts en tidtabell för genomförandet av åtgärderna. Genomförandet av personalprogrammet följs upp i en personalrapport som behandlas i juni i stadsfullmäktige. Personalrapporten år 2022 innehåller en redogörelse och statistik över teman i anslutning till stadens personalförvaltning, men inte någon egentlig åtgärdsuppföljning för personalprogrammet.

Som en del av utvecklandet av personalens kunnande har ansökan till Job Shadow genomförts inom staden, där det är möjligt för arbetstagare att tillbringa en kort period utomlands i en annan organisation för att följa med ett arbete som motsvarar den egna arbetsbeskrivningen. För år 2023 beviljades åtta Job Shadow-perioder, av vilka fem genomfördes. Stadens arbetstagarers karriärsutveckling har stötts genom att den interna rekryteringen har ökats. År 2023 ge-

nomfördes 29 interna rekryteringar. Internt utvecklande av arbetsgemenskapen har genomförts i ett nätverk av interna utvecklare och i Kommunteknikens projekt Yhdessä kehittäen (Gemensamt utvecklande).

Social- och hälsosektorns personal övergick redan i början av år 2022 från Vasa stad till samkommunen för Österbottens välfärdsområde. Trots det ökade sjukfrånvaron år 2022 en aning jämfört med föregående år och var i genomsnitt 19 sjukfrånvarodagar per ordinarie årsverke. På siffran år 2022 inverkade ännu coronan, och frånvaron var störst inom bildningssektorn, näst störst inom stadsmiljösektorn och minst inom koncernstyrningen. Inom bildningssektorn arbetar ca 80 procent av stadens personal. År 2023 var sjukfrånvarodagarna 14,3, dvs. det skedde en tydlig nedgång i frånvaron.

Utifrån de utdrag som gjorts från stadens arbetsgemenskapsenkät fick det egna arbetet och målen det positivaste vitsordet och punkterna som gäller var och en själv som medlem av arbetsgemenskapen. Det som bedömdes vara sämst var arbetsförhållandena och redskapen, speciellt inom stadsmiljö- och bildningssektorn. Personalens avgångsomsättning ökade år 2023 jämfört med föregående år. Utifrån bakgrundsuppgifterna förklaras ca hälften av siffrorna av pensioneringar, men ett tjugotal flera personer än året tidigare har sagt upp sig. Det är 117 personer som rapporterar att de har upplevt osakligt bemötande, medan antalet i den tidigare enkäten var 124. År 2019 var det 112 som hade upplevt osakligt bemötande.

Åtgärder i anslutning till arbetstagarernas välmående och arbetsmetoder är ett arbetspaket för ledande av hybridarbete som ska tas i bruk våren 2024 och värdelöfteshöjningsworkshoppar som anknyter till arbetsgemenskapsfärdigheter. Personalen har erbjudits coaching för välbefinnande i projektform och 150 personer har deltagit i den. Personalen har för utbildning på eget initiativ möjlighet att få lediga dagar och utbildningsstipendier, och år 2023 har det varit möjligt att utveckla det egna kunnandet också genom en nätutbildningsplattform där utbildningar kan följas med självständigt.

Sammanfattning:

- +** Utifrån resultaten av arbetshälsoenkäten är arbetstagarerfarenheten inom staden i regel på en bra nivå. ”Eget arbete och mål” och ”Jag som medlem i arbetsgemenskapen” fick inom alla sektorer en positiv bedömning (i genomsnitt var vitsordet över 4).

I stadens personalprogram för åren 2022–2025 har klara åtgärder för personalen, ledarskapet och arbetsgivarbilden definierats. Flera åtgärder har genomförts och många är som bäst på väg att genomföras.
- ☆** Ur revisionsnämndens perspektiv kunde det vara befogat att också fundera över med vilken betoning åtgärderna gällande personalen prioriteras, om allt inte kan genomföras samtidigt.

Arbetshälsoenkätens delområden får inom koncernstyrningssektorn konsekvent ett bättre vitsord än inom bildningssektorn och stadsmiljösektorn. Inom bildningssektorn arbetar ca 80 % av stadens personal och inom koncernstyrnings- och stadsmiljösektorerna ca 10 % i vardera. Till exempel kombinerande av arbete på kontoret och på distans (hybridarbete) gagnar i större omfattning sådana som arbetar inom koncernstyrningen än inom andra sektorer.

På småbarnspedagogikens resultatområde har enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått erbjudits utbildning i anslutning till mångfald, såsom nepsy-barn och inkludering. Ändå verkar de åtgärder som främjar stadens arbetstagares kunnande och välmående ofta riktas på dem som arbetar antingen inom koncernstyrningen eller på chefsnivå. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden har fått är rekryteringssituationen för personal inom bildningssektorn i regel ganska bra, men också utmaningar finns vid rekrytering av lärare inom småbarnspedagogiken och vissa ämneslärare. Staden ska vara en arbetsplats som beaktar hållkraft och attraktivitet och välmående inom alla sektorer.

Revisionsnämnden frågar hur man inom staden tänker genomföra målet anknutet till personalens kunnande och arbetstagarerfarenheten när det gäller användning av kunnande inom artificiell intelligens, digitalisering och robotisering och hur uppfyllandet av målet kommer att synas i kommuninvånarnas serviceproduktion.

Ur revisionsnämndens perspektiv borde staden använda en efterföljarplan för personalen, där man kan säkerställa att bland annat tyst kunskap förs vidare i organisationen i förändringssituationer.
- I arbetshälsoenkätens resultat ska det observeras att bildningssektorns och stadsmiljösektorns arbetstagare är mindre nöjda med arbetsförhållandena och redskapen. Hos arbetstagarna inom bildningssektorn är medelvärdet för vitsorden 3,5, inom stadsmiljösektorn 3,7 och hos arbetstagarna inom koncernstyrningen är det 4,2.

Svarsprocenten för arbetshälsoenkäten som genomfördes i början av år 2024 var ca 50 %. Revisionsnämnden frågar med hurdana åtgärder man strävar efter att öka antalet personer som svarar.

Enligt revisionsnämnden är det oroande att man fortsättningsvis upplever osakligt bemötande i arbetet. År 2023 rapporterade 117 personer att det upplevt osakligt bemötande. Revisionsnämnden har ingen tydlig uppfattning om vilka åtgärder man vidtar utifrån de erfarenheter av osakligt bemötande som kommer fram i arbetshälsoenkäten. Revisionsnämnden konstaterar att när det gäller osakligt bemötande ska nolltolerans eftersträvas.

Revisionsnämnden frågar vad förseningarna i införandet av det nya HR- och lönesystemet beror på. Enligt revisionsnämndens uppgifter bereds införandet av systemet på stadens intressebolag MicoBotnia, och det skulle enligt den nuvarande bedömningen vara meningen att det införs åren 2025–2026. Systemprojektet har emellertid enligt den uppfattning som revisionsnämnden fått fördröjts upprepade gånger. HR-systemet är en central del av ledandet av arbetsprestationen och processerna.

7. Vasa stadskoncern, investeringar och ekonomi

Revisionsnämnden har utifrån utvärderingsplanen för verksamhetsperioden 2023–2024 utvärderat ordnandet av Vasa stads koncernstyrning, stadens investeringsprogram och primärstadens och stadskoncernens ekonomiska situation. Utvärderingar som behandlar koncernen, investeringar och ekonomi har sammanställts i det här kapitlet.

7.1 Utvärdering av koncernstyrningen

Enligt 37 § i kommunallagen ska vid utarbetandet av kommunstrategin hänsyn tas till kommunens ägarpolitik. Stadsfullmäktige är stadskoncernens modersamfund och fattar beslut om de centrala målen för stadskoncernens verksamhet och ekonomi samt om principerna för koncernstyrningen. Med ägarstyrning i en kommunkoncern avses åtgärder med vilka kommunen som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan samslutning.

Revisionsnämnden har behandlat koncernstyrningen i Vasa stad senast i utvärderingsberättelserna för åren 2017 och 2021. I utvärderingsberättelsen för 2021 konstaterade revisionsnämnden att koncernledningen hade utvecklats i staden jämfört med tidigare år. Stadsstyrelsens koncernsektion hade etablerat sin ställning som ett viktigt organ när det gäller koncernstyrningen. Ett nytt koncerndirektiv godkändes 2017 och stadens ägarpolitiska riktlinjer uppdaterades 2021.

I strategin för åren 2020–2021, som föregick den gällande stadsstrategin, ingick en åtgärd

för utvecklande av koncernstyrningen. Däremot saknade strategin en anknytande mätare för uppföljning av åtgärden. I strategin för åren 2022–2025 ingår två åtgärder som gäller koncernen: ”stadskoncernens deltagande i och förstärkande av en gemensam dialog med lokala små och medelstora företag” samt ”stadskoncernen deltar i och förbinder sig vid målen för en hållbar utveckling”.

Vad gäller målet om samarbete mellan stadskoncernen och företagen har det enligt uppföljningen av åtgärderna i strategin, som behandlades av stadsstyrelsen 18.3.2024, planerats möten med medlemmar i företagarorganisationen under 2024. Vasa stad är också representerad i Vasa Företagares styrelse och samarbetet är intensivt med både Österbottens handelskammare och Vasek (Vasaregionens Utveckling Ab, stadens ägarandel 58,1 %). Det rapporteras att uppnåendet av målet är under arbete.

Enligt strategirapporteringen som behandlades av stadsstyrelsen 18.3.2024 har målet om att stadskoncernen ska delta i målen för en hållbar utveckling uppnåtts. Rapporteringen visar att det vid målsamtalen med koncernbolagen hösten 2023 har ställts upp mål beträffande en hållbar utveckling för alla koncernbolag. Uppnåendet av målen kommer att följas upp årligen i samband med måluppställningen.

Revisionsnämnden bedömde i utvärderingsberättelsen för 2021 att processen för uppföljning av och rapportering om koncernbolagens verksamhet hade utvecklats mot det bättre i staden. Delårs- och årsrapporter behandlas såväl av stadsstyrelsens koncernsektion, stadsstyrelsen som av stadsfullmäktige. Rapporteringsprocessen var likartad även år

2023. Koncernbolagens årsrapport för 2023, det vill säga den fjärde delårsrapporten, behandlades av organen i mars 2024. Sammanfattningen av koncernens verksamhet med rubriken ”Uppgifter om Vasa stadskoncern” behandlas emellertid först mot slutet av året efter verksamhetsåret.

De bolag som hör till kommunkoncernen borde ha en strategisk målsättning som gäller kommunens verksamhet och som bolaget genomför med beaktande av kommunens övergripande intresse. Med ägarstyrning avses åtgärder med vilka kommunen som ägare eller medlem påverkar förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en sammanslutning. I samband med uppdateringen av de ägarpolitiska riktlinjerna år 2021 tog Vasa stad i bruk en portföljindelning av dotterbolagen i dotter- och intressesammanslutningar som verkar på marknadsvillkor, övriga dotter- och intressesammanslutningar samt i bostads- och fastighetsaktiebolag. I intressesammanslutningarna är stadens ägarandel under 50 procent.

Enligt uppgifter som revisionsnämnden erhållit håller man just nu på att uppdatera koncerndirektivet som förnyades 2017. I samband med att det begärs utlåtanden av koncernbolagen är avsikten att också ta reda på i vilken utsträckning det befintliga koncerndirektivet har godkänts i bolagen. I budgeten för 2024 har uppställandet av mål för koncernbolagen utvecklats genom att målen tydligare än tidigare har delats in i funktionella och ekonomiska mål. Koncernledningen och koncernsektionen har fortsatt medverkat i FCG:s projekt för fungerande stadskoncerner, som har bidragit med information för planering av koncernstyrningen.

I utvärderingsberättelsen för 2021 ansåg revisionsnämnden att betydande med tanke på koncernstyrningen är i fortsättningen hur de viktigaste koncernsammanslutningarnas tillstånd behandlas av koncernsektionen och av stadsfullmäktige. Då konstaterade revisionsnämnden att koncernsammanslutningarnas delårsrapporter och årsrapporter förenklat bara var förteckningar över bolagens tillstånd. Om de största bolagen gavs ibland så mycket information att verksamhetens tyngdpunkt blev oklar och på motsvarande sätt kunde situationen för de mindre bolagen bara rapporteras summariskt. En del av koncernbolagen är så små att deras betydelse är ringa. För staden är koncernen emellertid av stor betydelse.

Vad gäller år 2023 konstaterar revisionsnämnden att års- och delårsrapporteringen om koncernbolagen fortsatt är ojämn. Omfattningen av den rapporterade informationen om bolagen varierar stort, och då kan det vara svårt att urskilja det väsentliga bland alla data. Dessutom kan lägesbilden vad gäller uppnåendet av målen vara oklar. Revisionsnämnden fäster särskild uppmärksamhet vid att det inte framgår av bolagens

delårsrapporter och inte heller av sammanfattningen som gjorts upp för stadens koncernbokslut om alla de mål som ställdes upp för koncernbolagen i budgeten för 2023 har nåtts eller inte. För vissa bolag kommer det trots en långvarig rapportering inte tydligt fram i vilken utsträckning målen som ställdes upp för dem i budgeten har nåtts.

Målet för stadens ägarpolitiska riktlinjer är att utveckla koncernsammanslutningarnas verksamhet i enlighet med stadens strategi. En identifierad utmaning för koncernstyrningen är att stadens intresse som ägare kan drunkna i mängden i bolagets vardag. Efter välfärdsområdesreformen har koncernens betydelse och vikt för staden ökat. Då bör även en tillräcklig andel av stadens personalresurs inriktas på ägarstyrningen. När det gäller hur bra ägarstyrningen lyckas är det ur revisionsnämndens perspektiv avgörande hur informationen om uppnåendet av de mål som staden som modersamfund fastställt presenteras i rapporteringen som bolagen producerar. Rapporteringen om de mål som har ställts upp för koncernbolagen ska ske till stadsfullmäktige.

Sammanfattning:

- + Stadskoncernens årsrapport 2023 har redovisats för de viktigaste bolagens del vid fullmäktiges sammanträde 25.3.2024. Rapporteringssystemet som gäller koncernsammanslutningarna var fortsatt på den nivå till vilken den under de senaste åren har utvecklats. Enligt 37 § i kommunallagen ska det i kommunstrategin tas hänsyn till kommunens ägarpolitik. I fråga om koncernstyrningen omfattar Vasa stads strategi för åren 2022–2025 målsättningar som gäller klimatneutralitet samt en dialog med små och medelstora företag. Klimatneutralitetsmålet har omsatts i praktiken genom att man i samband med målsamtalen som ägarstyrningen ordnat också har försökt fastställa ett mål som hänför sig till ansvarsfullhet och en hållbar utveckling för alla koncernbolag. Målen som i budgeten för 2024 ställs upp för koncernbolagen har tydligare än tidigare delats in i funktionella och ekonomiska mål.
- ☆ Enligt tidigare utvärderingsberättelser har man under de senaste åren lyckats utveckla styrningsstrukturerna inom stadskoncernen. Ur revisionsnämndens perspektiv har man emellertid än så länge inte omsatt alla rekommendationer i utvärderingsberättelsen för 2021 i praktiken.
- De ägarpolitiska riktlinjerna som uppdaterades 2021 har inte lagts till i stadens offentliga stadgesamling. I koncernbolagens delårsrapporter eller i sammanfattningen av stadens koncernbokslut har inte till alla delar tydligt rapporterats om huruvida de mål som ställdes upp för koncernbolagen i budgeten för 2023 har nåtts. Kvaliteten på rapporteringen om budgetmålen varierar mellan sammanslutningarna. Stadsfullmäktige är kommunkoncernens modersamfund, och därmed ska koncernsammanslutningarna sträva efter att för fullmäktige producera information om huruvida målen som fullmäktige ställt upp har nåtts.

7.2 Utvärdering av stadens investeringsprogram

I Vasa stads investeringar under en period på 15 år går det att upptäcka två toppar: I bokslutet för år 2012 var investeringarnas kassaflöde för primärstaden och affärsverken -54,6 miljoner euro, och år 2020 var motsvarande siffra -64,8 miljoner euro. Enligt revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2020 var det investeringsprogram som inleddes under fullmäktigeperioden 2009–2012 överdimensionerat med beaktande av stadens inkomstfinansiering, vilket ledde till att årsbidraget försämrades och stadens lånebelopp ökade.

Minst har kassaflödet för stadens och affärsverkens investeringar varit år 2018 då det var -26,5 miljoner euro. Då minskades minustecknet för investeringarnas kassaflöde med en inkomst av överlåtelse av tillgångar inom bestående aktiva på totalt 18,3 miljoner euro. I finansieringskalkylen i bokslutet för år 2023 uppgick investeringarnas kassaflöde till -46,9 miljoner euro. Finansieringskalkylens investeringsutgifter var däremot -51,3 miljoner euro, eftersom det vid beräkningen av investeringarnas kassaflöde läggs till finansieringsandelar med plustecken för investeringar samt överlåtelseinkomster för bestående aktiva tillgångar i investeringsutgifterna. I finansieringskalkylen i bokslutet för år 2022 var investeringarnas kassaflöde -43,5 miljoner euro och finansieringskalkylens investeringsutgifter -55,3 miljoner euro.

Omfattningen av stadens investeringsprogram har ökat, eftersom primärstadens och affärsverkens nettoinvesteringar i budgeten för år 2020 uppgick till 45,1 miljoner euro samt under ekonomiplaneprodukten åren 2021–2024 till mellan 45,5 miljoner euro och 47,3 miljoner euro. I budgeten för år 2024 uppgick primärstadens och affärsverkens nettoinvesteringar när det gäller år 2024 till 62,8 miljoner euro samt under ekonomiplaneprodukten åren 2025–2028 till mellan 52,8 miljoner euro och 55,1 miljoner euro. Den investeringsnivå som eftersträvas har således ökat, även om Österbottens räddningsverk och social- och hälsosektorn har fallit bort från stadens ansvar. Vid beredningen av budgeten för år 2024 anvisades för Kommunteknikens investeringar redan hösten 2023 ett sparmål på fem miljoner euro.

Enligt investeringsdelen i bokslutet för år 2023 förverkligades inte, primärstadens in-

vesteringsutgifter, jämfört med den ändrade budgeten, till ett belopp på cirka 20,5 miljoner euro och år 2022 till ett belopp av cirka 11,3 miljoner euro. Det som inte förverkligades år 2023 var bl.a. investeringar som hade planerats för Långskogens industriområde till ett belopp av 5,8 miljoner euro samt en investering på cirka 10 miljoner euro i aktier och andelar. Utfallet av Hussektorns investeringar i grundliga renoveringar var cirka 7,2 miljoner euro. I utvärderingsberättelsen för år 2021 bedömde revisionsnämnden att stadens lokalbestånd höll på att åldras och reparationsskulden öka. Reparationsskulden i det byggnadsbestånd som Hussektorn förvaltar var år 2020 cirka 47 miljoner euro. Enligt bokslutet för år 2023 uppgick Hussektorns reparationsskuld till 66,7 miljoner euro.

I utvärderingsberättelsen för år 2021 konstaterade revisionsnämnden att målet för stadens ekonomiledning borde, vid sidan av annat, vara att man kunde göra upp tillräckliga riskbedömningar för investeringarna och att de ekonomiska helhetsplanerna kunde utarbetas så att de inkluderar eventuella återbetalningstider för investeringarna. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har stadens riskkartor utarbetats enligt verksamhetsområde, och de har gått igenom i KORI-gruppen för övergripande riskhantering. Revisionsnämnden frågar ändå på vilka sätt riskerna har kartlagts när det gäller enskilda, eventuellt t.o.m. omfattande investeringsprojekt. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått görs prioriteringen av investeringarna inom resultatområdena. Revisionsnämnden har inte kännedom om hur den plan ser ut utifrån vilken man kommer att styra investeringarnas helhetsnivå under de kommande årens krävande ekonomiska situation.

I oktober 2023 slutade Wasa Station-projektet, som hade planerats i Vasas centrum och som hade varit aktuellt sedan år 2008, med att byggherren drog sig tillbaka. Wasa Station-projektet behandlades under årens lopp många gånger i stadsfullmäktige, men när projektet inte genomfördes gavs stadsfullmäktige inte någon redogörelse eller slutrapport för projektets avslutning. Revisionsnämnden konstaterar att ifall hindret för denna eller någon motsvarande rapport är t.ex. en sekretessbelagd uppgift, kan rapporteringen även ges till revisionsnämnden som har tystnadsplikt när det gäller dess verksamhet.

I utvärderingsberättelsen för år 2022 fäste revisionsnämnden vikt vid beredningsskedet av Vasa stads Cykelallians-projekt. Projektets slutliga kostnadskalkyl för åren 2022–2029 var 30–50 miljoner euro. Projektets serviceproducent samt befullmäktigandet att underteckna alliansavtalet godkändes på stadsmiljönämndens möte 14.12.2022. På våren 2023 överlämnade stadsmiljönämnden ett visst delprojekt av projekthelheten, dvs. förslaget om Sandöгатans cykelväg, två gånger för ny beredning på grund av en överskridning av kostnadskalkylen. Senare har kostnadskalkylen för delprojektet överskridits med 300 000 euro, som kommer att dras av från andra investeringar för cykling, inklusive grundliga renoveringar av det nuvarande nätet. Revisionsnämnden rekommenderar att stora investeringsprojekt i likhet med Cykelalliansen i fortsättningen först bör ges till stadsfullmäktige för godkännande. Efter det kunde den berörda nämnden besluta om delprojekten.

Planeringen av Långskogens industriområde började enligt stadens bokslut med effektiverade markförvärv år 2007, och den första detaljplanen för området vann laga kraft år 2010. För Långskogens industriområde gjordes enligt boksluten för åren 2021–2023 investeringar för totalt 15,2 miljoner euro. I april 2024 offentliggjordes den för landskapet betydelsefulla Hitachi Energys fabriks-

investering i Korsholms kommun. På basis av tidningsuppgifter (Vasabladet 23.4.2024) kunde på GigaVaasa-området inte hittas någon lämplig tomt för Hitachi, eftersom området i första hand har anlagts för batteriindustrins behov. Revisionsnämnden uttrycker oro för att företaget, som har investeringsförmåga, inte kunde hitta en lämplig tomt motsvarande dess behov i Långskogens område trots betydande satsningar av staden.

Staden har enligt boksluten för åren 2020–2023 investerat i Vasas hamnområde för totalt 31,9 miljoner euro. Dessutom har man investerat drygt fem miljoner euro i hamnområdets byggnader. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har det i fråga om hamnområdet funnits ett investeringsunderskott, och Vasas hamn är till fraktmängderna mindre än t.ex. hamnen i Jakobstad och i Kaskö. Stadsfullmäktige har på sitt möte 8.6.2020 i samband med behandlingen av hamnbolaget Kvarken Link Oy Ab:s lån enhälligt godkänt en kläm, enligt vilken fullmäktige önskar få ett sammandrag av mängden och kostnaderna gällande de investeringar som gjorts i hamnområdet hösten 2020. Revisionsnämnden är inte medveten om huruvida fullmäktige har fått den nämnda utredningen om investeringarna.

Sammanfattning:

- Investeringarnas betydelse för stadens utveckling har identifierats och syftet är att aktivt bidra till att investeringarna förverkligas.
- Revisionsnämnden har inte kännedom om hur noggrant riskerna gällande enskilda, ekonomiskt rentav mycket betydande investeringsprojekt har kartlagts.
Revisionsnämnden känner inte till om staden har möjlighet att prioritera investeringarna så att det skulle vara möjligt i den krävande ekonomiska situationen, som fått sin början år 2024, att måttfullt skära ner även i stadens investeringsnivå.
- Stadens investeringsnivå har varit pretentiös, men alla investeringsprojekt har tills vidare inte lett till att de uppställda målen har nåtts.

7.3 Stadens och stadskoncernens ekonomiska situation

Enligt 118 § i kommunallagen ska kommunens ekonomiska balans bedömas på basen av underskottet i balansräkningen samt de så kallade kriskommunkriterierna. En kommun som inte uppfyller de i lagen fastställda kriterierna kan hamna i utvärderingsförfarande för en kommun som har en svår ekonomisk situation. Vasa stad har ett ackumulerat underskott i sin balansräkning under åren 2015-2019. Statens coronastöd, som har betalats sedan år 2020, har förbättrat stadens ekonomiska ställning avsevärt.

Bakgrundsinformation om balanseringen av ekonomin

Vasa stads ekonomi visade under åren 2014-2018 konstant ett underskott, med undantag av ett nominellt överskott som uppnåddes under räkenskapsperioden 2017. År 2019 var räkenskapsperiodens överskott 7,1 miljoner euro, men föregående år hade ett ackumulerat kumulativt underskott på 33 miljoner euro samlats i stadens balansräkning. Skyldigheten att täcka underskottet enligt kommunallagen skulle ha kunnat innebära att de anpassade kriterierna för utvärderingsförfarande från 2017 skulle ha kunnat uppfyllas år 2020.

Ekonomiplanen år 2020 har gjorts med ett överskott som skulle vara tillräckligt för att täcka det ackumulerade underskottet i bokslutet, då man räknat med de balansräkningsposter som kunde användas för att täcka underskottet. Ännu i början av år 2020 såg dock stadens ekonomiska situation betydligt dystrare ut än väntat. Statens coronastöd som betalats i och med coronapandemin samt den tillfälliga förhöjningen av fördelningsandelen av samfundsskatten förändrade dock stadens ekonomiska situation så att överskottet för år 2020 blev 27,7 miljoner euro. De coronastöd som betalades år 2020 var 16,5 miljoner euro och inverkan av ändringen av samfundsskattens fördelningsandel 5,1 miljoner euro.

I det svaga ekonomiska läget i början av 2020 inleddes samarbetsförhandlingar och balansering av ekonomin i Vasa stad. Före det har åtgärder för balansering av ekonomin gjorts åren 2016 och 2019. Revisionsnämnden uppskattar i utvärderingsberättelsen år 2019 att av de år 2016 föreslagna besparingarna på 26,8 miljoner euro hade 16,2 miljoner euro förverkligats, och 10,6 miljoner euro hade inte blivit rapporterade under åren 2017-2018. Av de år 2019 föreslagna besparingarna på 9,9 miljoner euro hade cirka 8,2 miljoner euro förverkligats. I utvärderingsberättelsen år 2020 ansåg revi-

sionsnämnden att sparåtgärdernas effekter hade varit positiva, eftersom Vasa stad kunde göra ett starkt ekonomiskt resultat med mindre coronastöd än jämförelsestäderna.

Med hjälp av coronastöden fick staden täckt det ackumulerade underskottet i balansräkningen och nådde ett ackumulerat kumulativt överskott, som i bokslutet år 2023 var 22,6 miljoner euro. Överföringen av räddningsverket till välfärdsområdet år 2023 bokfördes mot överskottet föregående räkenskapsperioder, vilket minskade det överskott som ackumulerats i balansräkningen med 4,3 miljoner euro. För primärstaden Vasas del är det överskott som ackumulerats i balansräkningen något under genomsnittet jämfört med jämförelsestäder med 50 000-100 000 invånare. År 2023 var S:t Michel den enda staden bland jämförelsestäderna som har ett ackumulerat underskott i sin balansräkning och Seinäjoki var den enda som gjorde ett resultat som visar underskott. Bland primärstäderna fanns de största kumulativa överskotten i Borgå och Villmanstrand.

Vasa stads inkomstbas år 2023

Kommunsektorns ekonomiska resultat var ovanligt starkt på basis av bokslutsuppgifterna år 2023, med ett överskott på sammanlagt cirka 1,8 miljarder euro. Detta baserades på de skatte- och statsandelsinkomster som samlats år 2022, vilka före välfärdsområdesreformen räknades med högre inkomstskattesatser och fördelningsandelar av samfundsskatten. De extra skatteinkomster som betalats till Vasa stads ekonomi i början av år 2023 hade en positiv effekt på cirka 18 miljoner euro och de extra statsandelarna på 13 miljoner euro. Stadens ekonomi skulle således ha haft ett underskott på 17 miljoner euro utan dessa intäkter. Budgeten för år 2024 har uppgjorts med ett underskott, och med Vasa stads kostnadsstruktur beräknas ett kumulativt underskott på cirka 30-40 miljoner euro kunna ackumuleras fram till år 2027.

Välfärdsområdesreformen hade en avsevärd effekt på kommunernas skatteinkomster och statsandelar. År 2022 fick Vasa stad 140,2 miljoner euro i statsandelar medan motsvarande summa år 2023 var 49,1 miljoner euro. Trots den avsevärda minskningen av statsandelar hade Vasa stad år 2023 näst minst förlorade statsandelar i sin jämförelsekategori, dvs. bland städer med 50 000-100 000 invånare. Den stad som förlorade minst

statsandelar var Borgå som gick från att vara den stad som hade den minsta statsandelen per invånare till att vara den stad som har den högsta statsandelen per invånare. Borgås statsandel per invånare var 923€/invånare och Vasas statsandel per invånare var 713 €/invånare. Vasas statsandel per invånare minskade med 1 320 euro jämfört med föregående år, medan S:t Michel förlorade mest statsandelar i jämförelsekategorin, 2 403 euro, och Kouvola näst mest, 2 042 euro. Bland stora städer ökade Esbos statsandelar efter välfärdsområdesreformen.

Enligt den beräkning som Kommunförbundet har gjort kommer Vasas statsandelar att minska med 7,5 miljoner euro år 2024, och skulle således vara 41,6 miljoner euro. Betalningen minskas ännu efter detta med hemkommunersättningen för förskoleundervisning och den grundläggande utbildningen, som för Vasas del är -5,5 miljoner euro. År 2025 kommer Vasas statsandelar att stiga till 50,5 miljoner euro enligt Kommunförbundets preliminära beräkningar, men det kommer att ske betydande förändringar i statsandelarna vid den tidpunkten, t.ex. överförs sysselsättnings servicen till kommunerna. De förändringar och revideringar som Finansministeriet har gjort av statsandelarna medför oförutsägbarhet i den kommunala ekonomin, men som helhet utgör statsandelen en relativt liten del av den kommunala finansieringen efter välfärdsområdesreformen. Med statsandelarna år 2023 kunde man täcka 17,8 procent av driftskostnaderna för Vasa stad.

Jämfört med statsandelarna var minskningen av skatteinkomsterna jämn bland jämförelsestäderna. Skatteinkomsterna sjönk med 40-45 procent i jämförelsestäderna, med undantag av Borgå där skatteinkomsterna sjönk med 52 procent. Vasas skatteinkomster sjönk med 44 procent. Skatteinkomsterna beräknat per invånare i Vasa var 2 728 euro. Summan var genomsnittlig bland jämförelsestäderna men hörde inte längre till toppen, som till exempel år 2016. I Vasa stad var andelen av samfundsskatteintäkterna 23,7 miljoner euro. Samfundsskatteintäkternas andel per invånare var 344 euro, vilket var fjärde bäst bland jämförelsestäderna efter Borgå, Joensuu och Villmanstrand. Skatteinkomsterna täckte 68,3 procent av Vasa stads verksamhetskostnader år 2023.

Utöver skatteinkomsterna och statsandelarna är den tredje beaktansvärda formen av kommunal inkomstfinansiering verksamhets-

intäkterna, vars andel ökade i proportion till de kommunala verksamhetsutgifterna efter välfärdsområdesreformen. I reformen flyttades en proportionellt sett större andel av verksamhetskostnaderna bort från kommunerna än av verksamhetsintäkterna. I Vasa ökade verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna från 17,5 procent till 30,5 procent. I alla jämförelsestäder med undantag av Seinäjoki växte verksamhetsintäkternas andel jämfört med verksamhetskostnaderna varvid förhållandet mellan intäkter och kostnader varierade mellan 20,1 och 38,6 procent. Seinäjokis rörelseintäkter i förhållande till rörelseutgifterna var 12,7 procent.

De goda skatte- och statsandelsintäkterna som kommunerna fick 2023 bidrog till ett starkt årsbidrag i jämförelsestäderna. Årsbidraget visar inkomstfinansieringen som kommunen har kvar efter utgifterna för att använda till investeringar, placeringar och återbetalning av lån. Vasa stads årsbidrag är 690 euro per invånare, vilket var nästan exakt samma som medeltalet i jämförelsestäderna 689 euro. År 2022 var Vasa stads årsbidrag 611 euro och jämförelsestädernas årsbidrag var i genomsnitt 477 euro. Även om Vasa stads årsbidrag blev lite bättre år 2023 bör det noteras att årsbidraget per invånare i Vasa har varit bättre än genomsnittet i jämförelsestäderna de senaste åren. År 2023 hade den här skillnaden i praktiken försvunnit.

Vasa stads och stadskoncernens lånebestånd samt kriskommunkriterierna

År 2023 växte primärstaden Vasas lånebestånd per invånare från 4 800 euro till 5 110 euro, samtidigt som en del av jämförelsestäderna betalade tillbaka sina lån under året. Bland jämförelsestäderna är Vasa stads lånebestånd fjärde högst efter S:t Michel, Kotka och Seinäjoki. Medeltalet för lånebeståndet i jämförelsestäderna per invånare var 3 855 euro. Investeringsprogrammet i Vasa stad skuldsätter staden, särskilt i situationen där hamnområdets investeringar har genomförts i stadens egen balansräkning. Organisationsändringen av hamnverksamheten samt bolagiseringen är aktuella. För primärstaden Vasas del steg de sammanlagda lånen och lånebestånden under år 2023 från jämt 5 000 euro per invånare till 5 837 euro per invånare.

Vasa stadskoncerns lånebestånd minskade under året. Koncernens lån minskade från 10

550 euro till 8 971 euro per invånare. Koncernens sammanlagda lån och lånebestånd per invånare, vilket används som ett kriterium för kriskommuner, minskade från 12 834 euro till 9 970 euro. Den viktigaste orsaken för koncernskuldens räkning var att den till koncernen temporärt förenade samkommunen för Österbottens välfärdsområde flyttades bort år 2023. Vasa Elektriska-koncernens andel för främmande kapital minskade cirka 47,5 miljoner euro. År 2021 var Vasa stadskoncerns lån 9 967 euro per invånare och koncernens lån och hyresansvar 10 066 euro per invånare, dvs. år 2023 kom man tillbaka till den här nivån eller under den. Trots detta är Vasa stadskoncerns lån och hyresansvar de största bland jämförelsestäderna efter Kotka och S:t Michel. Gränsvärdet som Kommunförbundet beräknat för koncernens lån och hyresansvaret enligt kriskommunkriteriet för år 2022 var 14 085 euro. Någon nyare siffra finns inte att tillgå.

Som kriskommunkriterium används underskottet som ackumulerats i balansräkningen samt vid sidan av koncernens lån och hyresansvar följande kriterier: Kommunens inkomstskattesats, förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning samt det kalkylmässiga låneskötselbidraget i koncernbokslutet. Kommunens inkomstskattesats fastställs som kriskommunkriterium om den är minst två procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner. Vasas inkomstskattesats år 2023 var 8,36 % och den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner 7,38 %. Även om Vasas inkomstskattesats är högre än den genomsnittliga kommunalskattesatsen uppfylls inte kriskommunkriteriet. För årsbidraget och avskrivningar för koncernresultaträkningen anges gränsvärdet för kriskommunkriteriet till 80 %. I Vasa stadskoncern var förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningar 125 % år 2022 och 153 % år 2023.

I bokslutet år 2022 var Vasa stadskoncerns kalkylmässiga låneskötselbidrag 0,84 dvs. nära gränsvärdet för kriskommunkriteriet, vilket enligt kommunallagen är 0,8. År 2023 har koncernens kalkylmässiga låneskötselbidrag förbättrats till värdet 1,0. Ökningen av årsbidraget samt minskningen av de kalkylmässiga låneamorteringarna förbättrar de kalkylmässiga låneskötselbidragen. Ett kalkylmässigt låneskötselbidrag som är under ett räknas som nöjaktigt enligt Kommunför-

bundets material, medan ett värde över ett kan klassificeras som bra. Bland jämförelsestäderna var endast Seinäjoki inom gränsvärdet 0,8 år 2023. I de flesta jämförelsestäder

förbättrades det kalkylmässiga låneskötselbidraget år 2023, i många fall med flera tiondelar jämfört med 2022.

Sammanfattning:

+ Även om statsandelarnas betydelse för finansieringen av stadens verksamhet är mindre efter välfärdsområdesreformen, förlorade staden mindre statsandelar än många jämförelsestäder av samma storlek.

Vasa stadskoncerns finansiella ställning granskat enligt kriterierna för kriskommuner har förbättrats jämfört med 2022. Förändringen beror främst på minskningen av skuldbördan till följd av att den tillfälliga välfärdssamkommunen flyttades bort från koncernen samt tillfälliga förbättringar av resultatet för år 2023 till följd av statliga finansieringar.

Vasa stad har förutsett en svår ekonomisk situation framöver och har vidtagit åtgärder även om det ekonomiska resultatet för 2023 fortfarande var bra.

☆ Välfärdsområdesreformen har skapat oförutsägbarhet i statens finansieringssystem för kommuner, vilket direkt påverkar stadens ekonomiska situation. Skatteinkomsterna minskade ganska jämnt bland jämförelsestäderna och förhållandet mellan verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader förbättrades i nästan alla jämförelsestäder men reformens inverkan på statsandelarna varierar mycket mellan städerna. I framtiden kommer kommunernas ekonomiska situation att i hög grad vara beroende av de förändringar som görs i det statliga finansieringssystemet.

- Vasa stads ekonomi har visat överskott åren 2019–2023, men innan dess var det en svagare period under många år, under vilken ett underskott ackumulerades i stadens balansräkning. Enligt revisionsnämnden är det oklart om staden skulle ha kunnat täcka sitt underskott på det sätt som fastställs i lagstiftningen om kriskommuner utan den statliga tilläggsfinansieringen som coronakrisen medförde. Den tillfälliga ökningen av statsfinansieringen som betalades ut i samband med coronakrisen är ett viktigt skäl till att stadens ekonomi har uppvisat överskott de senaste åren.

Vasa stads investeringsprogram skuldsätter primärstaden, och i viss mån även koncernen. Även om koncernens skuldbelopp minskade, är den fortfarande bland de högsta sett bland jämförelsestäderna. Å andra sidan har koncernen också mycket överskott som ackumulerats i balansräkningen. Primärstadens skuld ökade år 2023. Årsbidraget räckte för att täcka avskrivningarna åren 2022 och 2023 såväl för primärstadens som koncernens del, men procenten för intern finansiering av investeringarna var under hundra. Detta innebär att stadens och koncernens egna interna finansiering inte räcker till för att täcka de investeringar som görs under året. År 2023 var Vasa den enda staden bland jämförelsestäderna, vid sidan av Björneborg och Seinäjoki, där procenten för intern finansiering av investeringarna var under hundra för primärstaden. I många jämförelsestäder var siffran mycket bättre än år 2022, vilket återspeglar inverkan av en exceptionellt god statlig finansiering på städernas intäkter.

Enligt revisionsnämndens uppgifter kan nedskrivningar eventuellt förväntas på värderingsposterna i stadens balansräkning, till exempel för de social- och hälsovårdsfastigheter som tas ur användning inom välfärdsområdet. Revisionsnämnden konstaterar att särskild försiktighet kommer att behöva vidtas under år 2024 vid behandlingen av värderingsposter i balansräkningen.

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE 2023

VASA STADS
REVISIONSNÄMND

V A S A .